

E-NOVINE

Dešavanja i zanimljivosti

D E C E M B A R
2 0 2 4

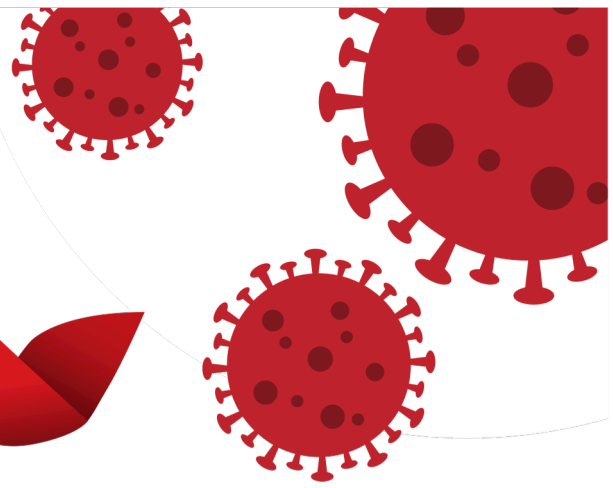
Grafički dizajn i novinarska sekcija

SADRŽAJ

- Obilježen 1.decembar - Dan borbe protiv AIDS-a.
- Obilježen Međunarodni dan kompjuterske pismenosti
- 31.godišnjice 212./222. bosanske oslobodilačke brigade
- Gimnazijalci na izložbi kreativnih radova
"Futura i prijatelji"
- Obilježen Fibonnaci dan
- Održano školsko takmičenje iz OPĆEG ZNANJA
- Prva nagrada na konkursu APIK-a
"Pravedan i na svoju štetu"
- Članovi sekcije Civitas obilježili 10.decembar
- Dana ljudskih prava
- Obilježen 11.decembar - Dan planina
- Održano gradsko takmičenje iz košarke za učenike i
učenice srednjih škola
- Obilježen 20.decembar - Dan borbe protiv pušenja

Zanimljivosti

- Zanimljiva matematika
- Film
- Opasnosti na internetu
- AI - umjetna inteligenci

DAN BORBE PROTIV AIDS-a

1 DECEMBAR, 2024

01.decembar se u svijetu obilježava kao "Dan borbe protiv AIDS-a. **Cilj obilježavanja ovog datuma jeste podizanje svijesti o važnosti ocuvanja zdravlja, o specifičnostima zaraze HIV virusom, dostupnosti liječenja antiretrovirusnim lijekovima, prevenciji HIV infekcije....**

Učenici III razreda koji pohađaju izbornu nastavu iz biologije izradili su prigodne letke sa osnovnim informacijama o HIV infekciji koji su dijeljeni učenicima i uposlenicima škole.

A učenici IIc razreda su pripremili prezentaciju na temu "AIDS".

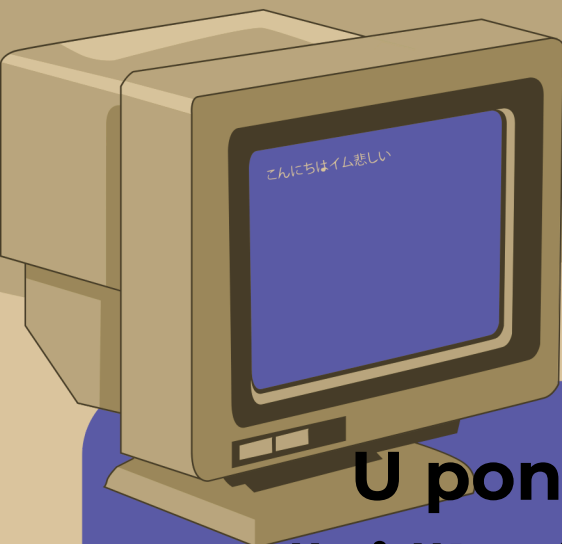
autor: Lejla Zahirović

MEDUNARODNI DAN KOMPJUTERSKE

PISMENOSTI

03. 12. 2024

U ponedjeljak, 2. decembra u našoj školi je obilježen Međunarodni dan kompjuterske pismenosti. Učenici su na časovima engleskog jezika kod prof. Senada Topića učili o osnovnim konceptima kako kompjuterske tako i informacijske i medijske pismenosti.

autor: Lejla Zahirović

31. godišnjica

212./222. bosanske oslobodilačke brigade

U Gračanici je svečanom akademijom u Bosanskom kulturnom centru obilježena 31. godišnjica 212./222. bosanske oslobodilačke brigade. Naši učenici su prisustvovali času historije i svečanoj akademiji u BKC-u Gračancia.

Na svečanoj akademiji dodijeljene su i zahvalnice udruženjima, privrednicima i pojedincima koji su svojim djelovanjem doprinijeli radu Udruženja. Jedan naš učenik je učestovao i u Programu koji su upotpunili učenici Osnovne muzičke škole Gračanica koji su svojim izvedbama uljepšali svečanost.

O historijskom putu brigade i njenom značaju za mlađe generacije i naše učenike govorili ratni načelnik štaba Samir Nukić i gradonačelnik Gračanice Sadmir Džebo.

Ova godišnjica još jednom je podsjetila na značaj i doprinos 212./222. bosanske oslobodilačke brigade u odbrani Bosne Hercegovine, a okupljeni su naglasili važnost očuvanja sjećanja na herojsk put brigade i njenog uticaja na slobodu današnje domovine.

FIBONACCIJEV DAN

"KNJIGA PRIRODE NAPISANA JE MATEMATIČKIM JEZIKOM."

-GALILEO GALILEI

Fibonaccijev dan se obilježava svake godine na 23. novembar, slaveći Leonarda iz Pize kao matematičara koji je smatran "najistaknutijim matematičarem srednjeg vijeka".

KO KAŽE DA
MATEMATIKA
NIJE
ZANIMLJIVA?

U srijedu, 4. decembra, povodom obilježavanja Fibonaccijevog dana, učenici III razreda izborne nastave Matematika pod mentorstvom profesorica Selme Mehić i Selme Čehajić sproveli su niz zanimljivih aktivnosti.

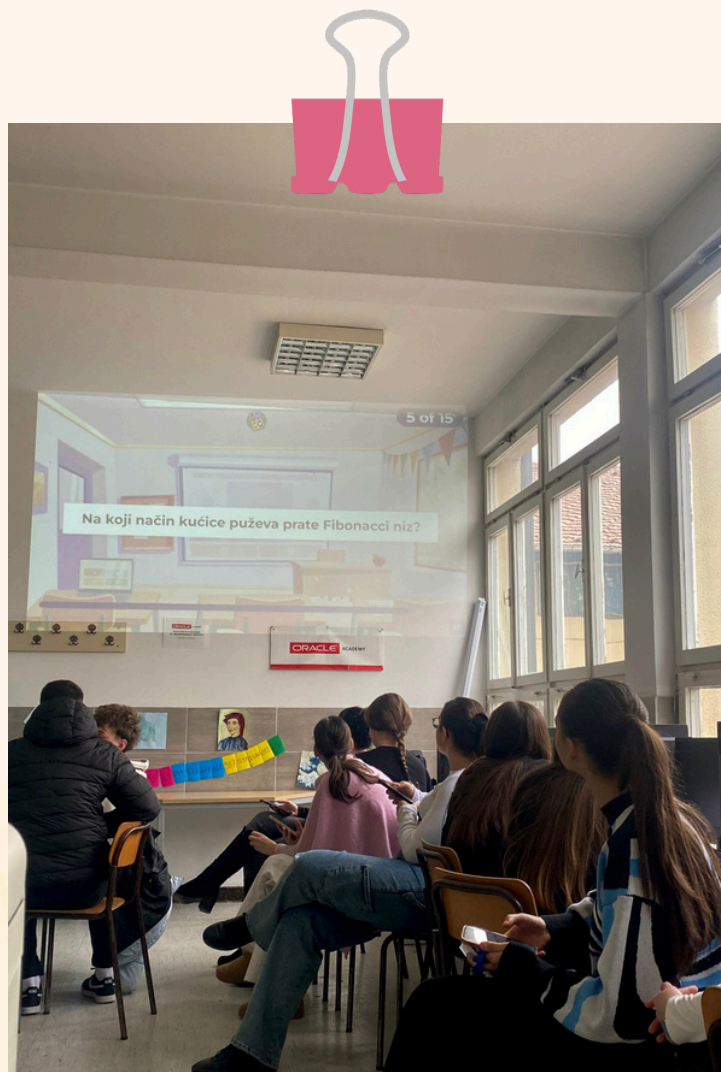
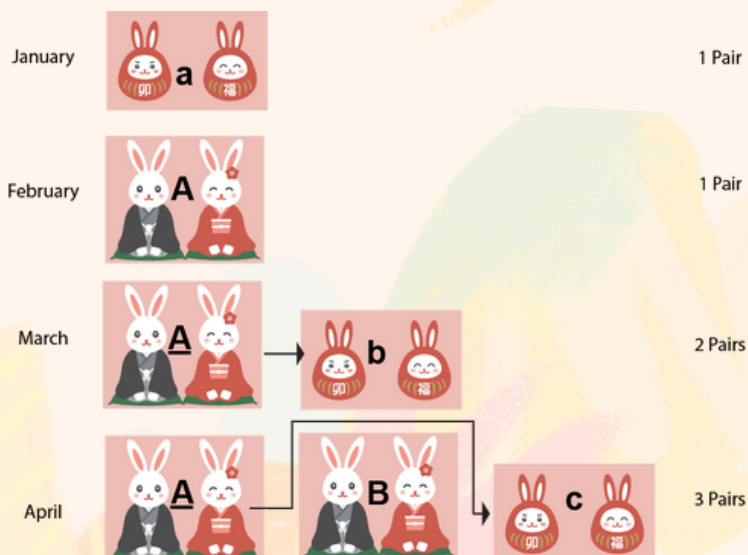

Kroz fotografije i prezentaciju koju su sprovedi Sara Ćudić i Ajdin Karić, učenici su se upoznali sa životom i izvanrednim dostignućima Leonarda Fibonaccija, kao i primjenu njegovih saznanja u prirodi.

Učenica II razreda Samedina Škrebo prikazala nam je i objasnila zanimljiv problem razmnožavanja zečeva o kojem je Leonardo pisao u svom najpoznatijem djelu "Liber Abaci".

Učenici su imali priliku i međusobno se takmičiti u kvizu sa pitanjima i zadacima koji su pripremili Tarik Sarajlić, Faris Hrvić i Harun Kovačević. U finalnom krugu su se u slaganju članova Fibonaccijevog niza takmičili Medina Osmanhodžić, Davud Mejremić i Emir Avdić. Davud Mejremić osvojio je prvo mjesto.

Maštovitim ilustracijama i plakatima kabinet su ukrasile učenice Almasa Hadžić, Emina Purač, Fatima Aljić, Rifa Hodžić, Dženita Karić i Dženita Mehanović. U pripremi su također pomogli i Ajla Aljić, Lejla Vršajević, Davud Mejremić i Ibrahim Delić.

Pripremila: Sara Ćudić IIIb

TAKMIČENJE OPĆEG ZNANJA

Jucer 6.12.2024. održana su razredna timska takmičenja učenika naše škole u općem znanju. Na razrednim takmičenjima su učestvovali najuspješniji timovi na ranije održanim odjeljenskim takmičenjima u općem znanju.

Najuspješnije timove na odjeljenskim takmičenjima održanim u petak 29.11.2024 i ponedjeljak 2.12.2024 su činili:

1a

1. Aljić Fatima
2. Karić Dženita
3. Junuzović Hana
4. Džinić Nejla

1b

1. Mejremić Davud
2. Aljić Amar
3. Bašić Amer
4. Mehinović Aldin

2a

1. Husanović Hamza
2. Bašić Haris
3. Halidović Orhan
4. Hadžibegić Tarik

2b

1. Operhal Aleks
2. Ademović Tarik
3. Čatal Harun
4. Čatal Bakir

2c

1. Muminović Tarik
2. Karađuz Amin
3. Bajrić Maid
4. Karić Emrah

3a

1. Alibegović Nadija
2. Mujić Ajdin
3. Sarajlić Tarik
4. Pjanić Lejla

3b

1. Čudić Sara
2. Hasić Hasan
3. Iljazević Ervin
4. Mekić Esmā

3c

1. Hajdić Adnan
2. Čubrilović Alina
3. Spahić Dalila
4. Džafić Emir

4a

1. Softić Faris
2. Tursić Lejla
3. Mešanović Amila
4. Mešanović Mirnesa

4b

1. Čolić Amel
2. Omerdić Merima
3. Fazlić Elma
4. Širbegović Lamija

4c

1. Baraković Maid
2. Đogić Selma
3. Oštraković Lamija
4. Aljić Rijad

7.12.2024

Najbolje rezultate na razrednom takmičenju u kategoriji prvih razreda je pokazala ekipa 1b - gimnazije informacionih tehnologija, u kategoriji drugih razreda 2a - opće gimnazije, u kategoriji trećih razreda 3b-opće gimnazije i u kategoriji četvrtih razreda ekipa 4b-opće gimnazije. Najbolje ekipe će učestvovati na finalnom Školskom takmičenju u općem znanju čiji će termin održavanja biti poznat u skorije vrijeme. Zahvaljujemo se svim učenicima na učešću a najuspješnijim čestitamo na odličnim rezultatima.

PRVA NAGRADA NA KONKURSU APIK-A "PRAVEDAN I NA SVOJU ŠTETU"

---

10. decembar 2024.

Nejla Husičić jedna od nagrađenih učenika na konkursu APIK-a

Ponosni na Nejlu!

Naša učenica II razreda IT Gimnazije Nejla Husičić jedna je od nagrađenih učenika na konkursu APIK-a "Pravedan i na svoju štetu" i to osvojeno prvo mjesto iz kategorije Fotografija - učenici srednjih škola. Iskrene čestitke Nejli i mentorici prof.Kreso.

Povodom 9. decembra - Međunarodnog dana borbe protiv korupcije Agencija za prevenciju korupcije i koordinacije borbe protiv korupcije (APIK) provela je konkurs za učenike osnovnih i srednjih škola u izradi likovnih i literarnih radova, te fotografija na temu: „Pravedan i na svoju štetu“.

Najbolji radovi su prigodno nagrađeni u sljedećim kategorijama:

- Literarni radovi – učenici od 5. do 9. razreda osnovne škole
- Likovni radovi - učenici od 5. do 9. razreda osnovne škole
- Fotografija - učenici srednjih škola
- Video zapis - učenici srednjih škola

Također, najbolji likovni radovi i fotografije, te odlomci iz najboljih literarnih radova bit će štampani na kalendaru Agencije te će potrebi se koristiti u promotivne svrhe.

Nagrade u kategoriji fotografija za srednju školu su osvojili:

1. Gimnazija „Dr. Mustafa Kamarić“
75320 Gračanica Učenica: Nejlja Husičić II c Menotirca: Mersiha Kreso

2. JU Gazi Husrev-begov
a medresa
71000 Sarajevo
Učenica: Esma Zulić IVc
Mentor: Almedina Bojić-Rizvić

3. JU KŠC „Sveti Franjo“ Opća gimnazija
75000 Tuzla
Učenik: Luka Duspara 2s
Mentor: Boris Pejić

Korupcija je zloupotreba povjerenje moći radi lične koristi. To je društveni problem koji negativno utiče na razvoj, pravdu, poverenje u institucije i kvalitet života. Postoji u različitim oblicima i nivoima, od sitnih mitodavanja u svakodnevnom životu do velikih političkih i ekonomskih skandala.

Glavni oblici korupcije:

1. **Mito** – Davanje ili primanje novca ili poklona u zamjenu za neku uslugu ili pogodnost.
2. **Nepotizam** – Davanje prednosti članovima porodice ili prijateljima bez obzira na njihovu stručnost.
3. **Pronevjera** – Nezakonito prisvajanje javnih ili korporativnih sredstava.
4. **Favoritizam** – Davanje nepravedne prednosti određenim osobama ili grupama.
5. **Zloupotreba položaja** – Korišćenje javne funkcije za lične interese.

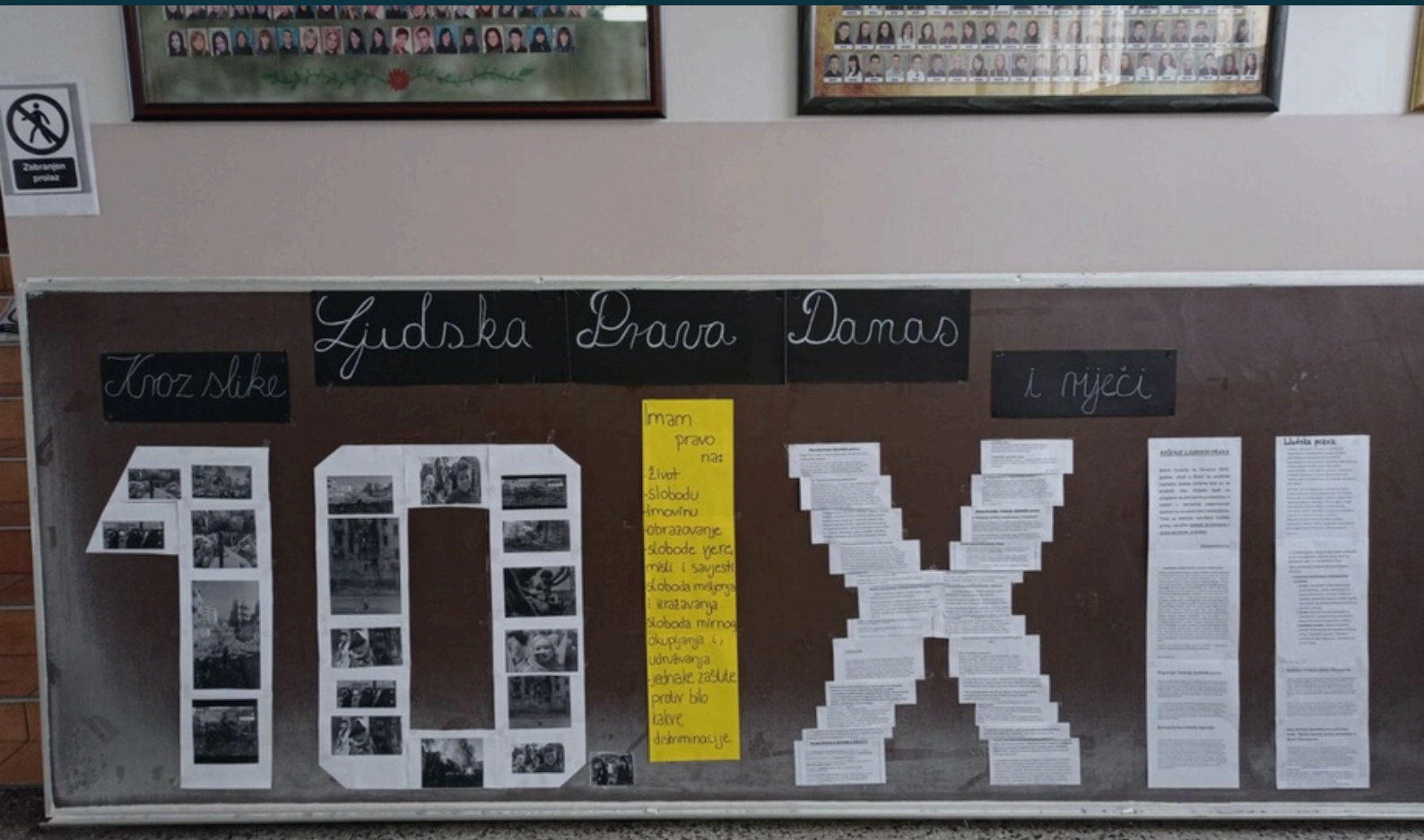

Kako se boriti protiv korupcije:

1. **Transparentnost**: Javne institucije treba da rade otvoreno i da budu odgovorne građanima.
2. **Jačanje zakona**: Strože kazne za koruptivne aktivnosti i bolja implementacija postojećih zakona.
3. **Obrazovanje**: Edukovanje građana o njihovim pravima i važnosti borbe protiv korupcije.
4. **Zaštita uzbunjivača**: Obezbeđivanje sigurnosti za ljude koji prijavljuju korupciju.
5. **Digitalizacija**: Automatizacija javnih usluga smanjuje prostor za ljudsku manipulaciju.

Korupcija se može smanjiti, ali zahtjeva zajednički napor svih dijelova društva – od vlasti i građana do međunarodnih organizacija.

ČLANOVI SEKCIJE CIVITAS OBILJEŽILI 10.DECEMBAR – DANA LJUDSKIH PRAVA

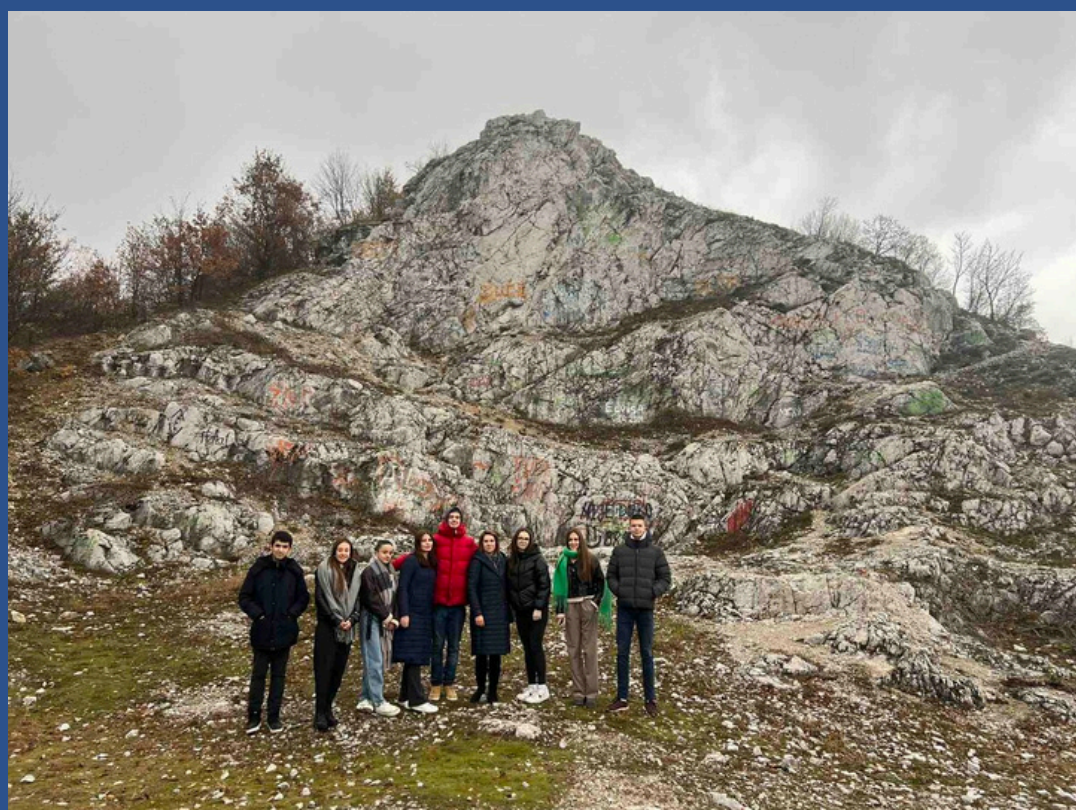
Učenici II razreda, članovi sekcije Civitas, zajedno sa profesoricom Mersihom Kreso, povodom obilježavanja Dana ljudskih prava pripremili izložbu pod nazivom "Ljudska prava danas, kroz slike i riječi".

11.12.2024

Obilježen 11. decembar - Dan planina

Povodom obilježavanja Dana planina, učenici III i IV razreda izborne nastave Geografija s profesoricom Mersihom Kreso, bili su na Visu, najvišem vrhu planine Trebava.

11.12.2024.god.

SPORT

Održano gradsko takmičenje iz košarke za učenike i učenice srednjih škola

20.decembra 2024. godine je u suorganizaciji aktiva profesora tjelesnog i zdravstvenog odgoja i Sportskog saveza grada Gračanice, održano gradsko takmičenje iz košarke za učenike i učenice srednjih škola. Takmičenje je uveličao i otvorio načelnik grada SADMIR DŽEBO. Takmičenje je proteklo u duhu sportskog nadmetanja, fair-play igri u prijateljskoj atmosferi

Zahvaljujemo se predsjednici Sportskog saveza grada Gračanica gospođi Almi Softić, direktorici Gimnazije prof. Kurtović Minki, kao i pedagogici Gimnazije Vedadi Đulić, kolegama i predsjedniku aktiva profesora tjelesnog odgoja MSŠ prof.Osmić Džemalu koji su svojim prisustvom dali podršku i značaj sportskom skolskom takmičenju, bodrili i uživali u sportskim umijećima naših srednjoškolaca.

Domaćin susreta bila je Gimnazija "Dr.Mustafa Kamarić" Gračanica.

Predstavićemo i službena lica današnjih susreta:

Voditelj sekcije (ž) MSŠ: prof.Selimović Amir

Voditelj sekcije (ž) Gimnazija: prof. Jasmila Halilović Žuna

Voditelj sekcije (m) MSŠ: prof. Čekmić Muris

Voditelj sekcije (ž) Gimnazija: prof. Jasmila Halilović Žuna

Suđenje je pripalo treneru Kamarić Ekremu.

U obje konkurencije (m/ž) uspješniji su bili predstavnici Gimnazije "Dr.Mustafa Kramarić", te su se na taj način plasirali na kantonalno takmičenje. Čestitamo svim učesnicima današnjeg programa, a pobjednicima želimo puno sreće i uspjeha u nastavku takmičenja.

Nešto zanimljivo

Decembar 2024

Tarik Sarajlić IIIa

FASCINANTNI SVIJET BROJEVA OTKRIJTE ZANIMLJIVA ČUDA MATEMATIKE!

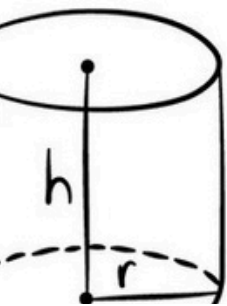
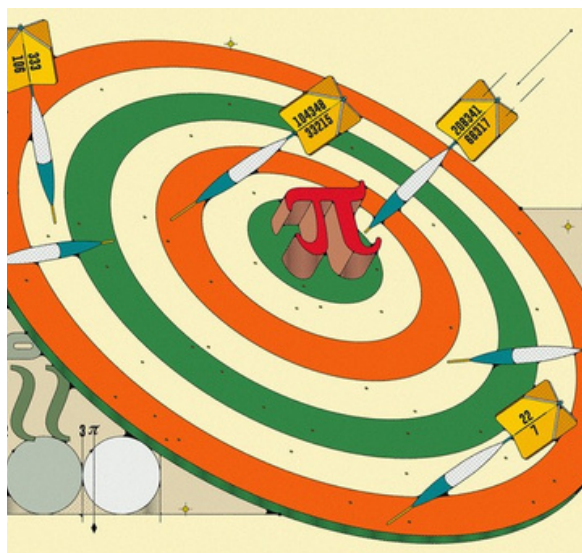
Brojevi su više od samih cifara!

Brojevi nisu samo za računanje – oni pričaju priče, kriju misterije i otkrivaju obrasce koji su istovremeno lijepi i složeni.

Zanimljivi brojevi i njihove priče

- Nula (0): Revolucionarni simbol koji služi kao mjesto držač i osnova binarnog sistema.
- Pi (π): Beskonačan, neponavljajući decimalni broj koji definiše krug.
- Eulerov Broj (e): Prirodna baza logaritama, ključna u matematici i računanju.
- Fibonaccijev Niz: Obrazac koji se tajanstveno pojavljuje u prirodi, umjetnosti i arhitekturi.
- Prosti Brojevi: Gradivni elementi aritmetike, sa primjenama u kriptografij

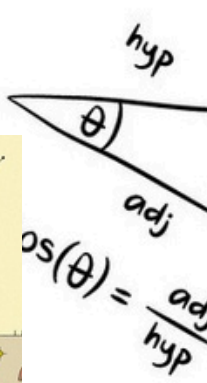

$$\left(\frac{x_1 + x_2}{2}, \frac{y_1 + y_2}{2} \right)$$

$$\sqrt{b^2 - 4ac}$$

$$a^2 + b^2 =$$

Fibonaccijev niz

Fibonaccijev niz je matematički obrazac u kojem je svaki broj zbir prethodna dva:

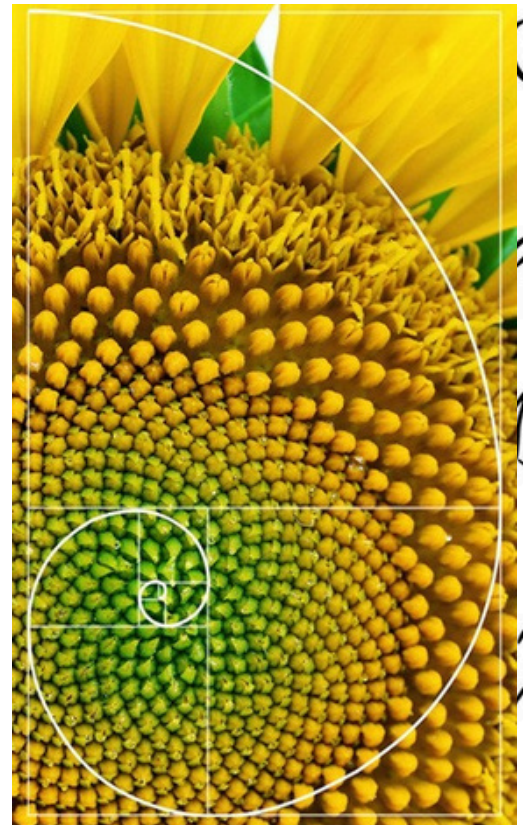
0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34...

Kada ove brojeve koristimo za crtanje kvadrata i zatim spajamo njihove dijagonale lukovima, dobijamo Fibonaccijevu spiralu.

Gdje se pojavljuje u prirodi?

- Suncokreti – Sjemenke u središtu suncokreta raspoređene su u dvije serije spirala koje prate Fibonaccijeve brojeve.
- Galaksije – Spiralne galaksije, poput Mliječnog puta, imaju krakove raspoređene prema ovom obrascu.
- Borove šišarke, ananas, cvjetovi – Broj latica i raspored listova često slijede Fibonaccijeve brojeve.

Ova spirala se pojavljuje zato što je povezana s zlatnim omjerom (≈ 1.618), koji se smatra estetski privlačnim i efikasnim u prirodnim procesima.

Eulerov Broj (e)

Eulerov broj $e \approx 2.718$ jedan je od najvažnijih matematičkih konstanti. On se prirodno pojavljuje u rastu populacije, kamatnim stopama i čak u strukturi svemira.

Gdje se pojavljuje u prirodi i nauci?

- **Eksponencijalni rast** – Bakterije se množe, stabla rastu i radioaktivni elementi se raspadaju prema zakonima koji uključuju e .
- **Vjerovatnoća i statistika** – Mnoge distribucije podataka (npr. Gaussova kriva) koriste e u svojim formulama.
- **Fizika i inženjerstvo** – Procesi poput hlađenja tijela, vibracija i električnih kola uključuju e u svojim jednačinama.

Eulerov broj otkriva duboku povezanost između rasta, prirode i matematike – njegovo prisustvo je svuda oko nas!

FILM review

Damsel

"Damsel je fantastični film iz 2024. godine koji je dostupan na Netflixu. U glavnim ulogama nastupaju Millie Bobby Brown, poznata po ulozi u seriji "Stranger Things", Ray Winstone, Robin Wright i Angela Bassett.

Radnja filma:

Elodie (Millie Bobby Brown) je mlada žena koja pristaje udati se za šarmantnog princa Henryja (Nick Robinson).

Međutim, ubrzo otkriva da je brak zapravo zamka: bačena je u jamu sa zmajem koji blyje vatru. Ova neočekivana situacija prisiljava je Elodie da se osloniti na vlastite vještine i snalažljivost kako bi preživjela i pobjegla iz opasne situacije.

Transformers: Rise of the Beasts

Transformers: Rise of the Beasts (2023) je sedmi film u Transformers franšizi, smješten u 1994. godinu, i nastavak filma Bumblebee iz 2018. godine. U glavnim ulogama su Anthony Ramos i Dominique Fishback, dok glasove likovima daju Ron Perlman, Peter Dinklage, Michelle Yeoh i drugi. Radnja prati Noaha (Ramos) i Elenu (Fishback) koji se udružuju s Autobotsima i Maximalima kako bi zaštitili ključnu relikviju od zlih Terrorcona.

Film donosi likove kao što su Optimus Prime, Optimus Primal (koji se transformira u gorilu), i Scourge, lider zlih robota. Vizualno bogat i akcijski intenzivan, film prikazuje borbu između moćnih transformera i nudi fanovima spektakularne scene borbi i transformacija. Iako je film ostvario solidne prihode, s obzirom na budžet, nije dosegao uspjeh prethodnih filmova franšize. Ipak, ljubitelji Transformersa uživat će u akciji i vizualnim efektima. Dostupan je na streaming platformama za ljubitelje akcije i robotike.

Opasnosti na internetu

Koje mjere sigurnosti poduzimate kako biste se zaštitili na internetu?

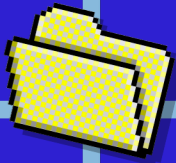
VPN

● Koje su najčešće vrste online prijetnji s kojima se korisnici susreću danas?

● Koje korake poduzeti ako postanete žrtva online prevare ili krađe identiteta?

TAJNI SVIJET INTERNETA

Zlonamjerni softver (malver)

Malver je termin koji obuhvata sve vrste zlonamjernog softvera, uključujući viruse, trojanske konje, ransomware i spyware. Ovi programi mogu oštetiti vaš računar, ukrasti lične podatke ili čak blokirati pristup vašim datotekama dok ne platite otkupninu. Malver se obično širi putem e-maila, sumnjivih linkova ili zaraženih web sajtova. Kako se zaštititi?

- Redovno ažurirajte antivirusne programe i operativni sistem
- Nemojte otvarati sumnjive e-maileve ili linkove
- Preuzimajte aplikacije i softver samo sa pouzdanih izvora

Zavisnost od interneta

Iako internet može biti koristan, prekomjerno korištenje može dovesti do ovisnosti. Osobe koje se previše oslanjaju na internet često zanemaruju fizičku aktivnost, društvene interakcije i čak osnovne dnevne obaveze. Ovisnost od interneta može imati ozbiljan utjecaj na mentalno i fizičko zdravlje. Kako se zaštititi?

- Postavite ograničenja za vrijeme provedeno online
- Pokušajte da pronađete balans između virtualnog i stvarnog sveta.
- Razvijajte hobije i interesovanja koja vas odvođe od ekrana

Internet predatori

Na internetu ima i ljudi koji pokušavaju da iskoriste tinejdžere. Oni mogu kontaktirati djecu i tinejdžere preko društvenih mreža, chat soba ili online igara, i pokušati da ih manipuliraju ili da ih nateraju na nešto što je neprikladno ili opasno.

Kako da se zaštititi?

- Nikada ne prihvataj prijateljstva ili poruke od nepoznatih ljudi
- Razgovaraj sa roditeljima ili starateljima o tome ko ga poznaješ online i ko te kontaktira
- Uvijek koristi privatne naloge na društvenim mrežama i postavi striktna podešavanja privatnosti

U današnjem digitalnom dobu, internet je postao neizbježan dio našeg života. Koristimo ga za posao, obrazovanje, zabavu i komunikaciju. Međutim, sa svim njegovim prednostima dolaze i ozbiljne opasnosti koje mogu ugroziti našu privatnost, sigurnost i raspoloženje. U ovom tekstu, istražiti ćemo najčešće opasnosti na internetu i pružiti savjete kako se zaštititi.

Phishing napadi

Phishing napadi su pokušaji da se prevarom dođe do vaših privatnih podataka, kao što su lozinke, brojevi kreditnih kartica i bankovni podaci. Obično se izvode putem lažnih e-mailova ili sajtova koji izgledaju kao legitimni, ali zapravo služe za krađu podataka. Kako se zaštititi?

- Uvek provjerite URL web stranica na kojima unosite osobne podatke.
- Nikada ne otkrivajte svoje lozinke ili podatke putem e-maila
- Koristite dvofaktorsku autentifikaciju tamo gdje je moguće

Krađa identiteta

Krađa identiteta postaje sve češća, jer cyber kriminalci koriste internet da dođu do vaših ličnih podataka, kao što su ime, adresa, broj socijalnog osiguranja i brojevi kreditnih kartica. Ove informacije mogu koristiti za vršenje prevara ili za otvaranje lažnih profila u vaše ime. Kako se zaštititi?

- Koristite jake i jedinstvene lozinke za svaki profil
- Redovno provjeravajte izvod sa bankovnog računa i kartica.
- Budite opretni pri dijeljenju ličnih informacija online

Cyberbullying (nasilje na internetu)

Cyberbullying je sveprisutni problem koji pogađa djecu, mlade i odrasle. Nasilje na internetu može biti verbalno, emotivno ili čak fizičko (prijetnje, nasilje), a posljedice po mentalno zdravlje žrtava mogu biti ozbiljne. Mnogi ljudi, posebno tinejdžeri, suočavaju se sa ovim problemom na društvenim mrežama i forumima.

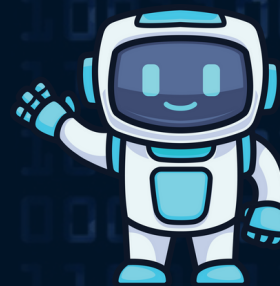
Kako se zaštititi?

- Blokirajte ili prijavite osobe koje vas maltretiraju
- Razgovarajte sa nekim kome vjerujete
- Budite pažljivi sa ličnim podacima

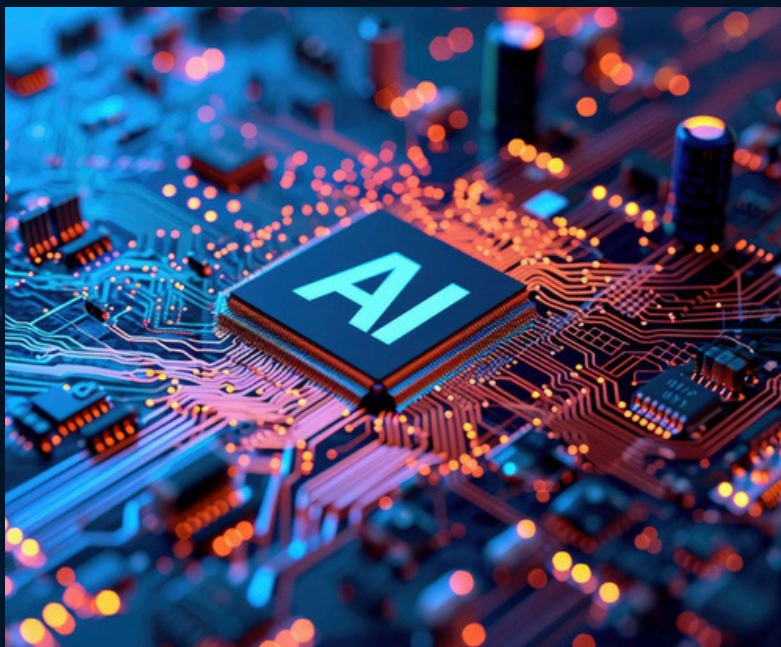
” Let's work together to make the internet a safer, kinder, and more positive place for everyone. ”

MOŽE LI AI BITI KREATIVNIJI OD LJUDI?

Esma Mekić IIIb

Vještačka inteligencija (AI), u svom najširem smislu, je inteligencija koju pokazuju mašine, posebno računarski sistemi. To je područje istraživanja u informatici koje razvija i proučava metode i softver koji omogućavaju mašinama da percipiraju svoje okruženje i koriste učenje i inteligenciju za poduzimanje radnji koje maksimiziraju njihove šanse za postizanje definiranih ciljeva.

Vjekovima se kreativnost smatrala jedinstvenom ljudskom osobinom, osnovom velike umjetnosti, književnosti, muzike i inovacija. Ali s usponom umjetne inteligencije, ovo vjerovanje se dovodi u pitanje. AI je sada sposoban da stvara slike, komponuje simfonije, piše poeziju, pa čak i dizajnira nove proizvode. Da li to znači da AI može biti kreativniji od ljudi? Ili je to samo imitacija ljudske domišljatosti?

Kreativni proboj umjetne inteligencije

Umjetna inteligencija je već napravila talase u kreativnom svijetu. Godine 2018., slika Edmond de Belamy generisana vještačkom inteligencijom prodana je na aukciji za 432.500 dolara. Sliku je kreirao AI model obučen za hiljade klasičnih umjetničkih djela. Slično, AI muzički kompozitori, poput AIVA (Virtualni umjetnik umjetne inteligencije), mogu proizvesti originalne simfonije u stilu Mozarta ili Beethovena.

U literaturi, AI alati kao što su ChatGPT i Sudowrite mogu generirati čitave romane, pisati poeziju, pa čak i oponašati stilove pisanja poznatih autora. U Hollywoodu, vještačka inteligencija se koristi za pisanje scenarija, CGI efekte, pa čak i deepfake tehnologiju, omogućavajući glumcima da izgledaju mlađi ili čak da vrate na ekrane davno nestale zvijezde. Kompanije poput OpenAI i DeepMind razvijaju AI programe koji mogu pisati scenarije i stvarati realistične dijaloge za filmove i video igrice.

Kako AI stvara umjetnost i ideje

AI kreativnost radi drugačije od ljudske mašte. AI uči analizirajući ogromne količine podataka, prepoznajući obrasce i generirajući nove rezultate na osnovu onoga što je naučio. Ovaj proces, poznat kao mašinsko učenje, omogućava vještačkoj inteligenciji da stvori impresivna i često iznenađujuća umjetnička djela.

AI se također može koristiti u dizajnu proizvoda, pomažući kompanijama da kreiraju inovativna rješenja analizirajući preferencije i trendove potrošača. Neki modni brendovi već koriste umjetnu inteligenciju za dizajniranje kolekcija odjeće na temelju prošlih trendova i povratnih informacija kupaca.

Ljudski dodir: Šta nedostaje vještačkoj inteligenciji

Uprkos ovim dostignućima, vještačkoj inteligenciji još uvek nedostaje nešto fundamentalno – svjesna misao, emocije i lična iskustva. Ljudska kreativnost često proizlazi iz emocija, borbi i kulturnih utjecaja koje umjetna inteligencija ne posjeduje. Pjesnik piše o slomu srca jer ga je osjetio. Slikar uhvati suštinu trenutka jer ga je proživjeo. AI, s druge strane, stvara sadržaj zasnovan na obrascima i vjerovatnoćama, a ne na ličnom nadahnuću.

Na primjer, AI programi poput DALL-E i Midjourney mogu kreirati potpuno nove slike na osnovu tekstualnih opisa. Korisnik bi mogao upisati "Futuristički gradski pejzaž sa letećim automobilima na zalasku sunca", a AI će generirati sliku koja nikada prije nije postojala. Međutim, AI ne "zamišlja" ovu scenu - ona kombinuje i preoblikuje elemente iz miliona slika koje je analizirao.

Štaviše, umjetnoj inteligenciji nedostaje istinska originalnost. Iako može kombinirati postojeće ideje na nove načine, ne izmišlja koncepte od nule. Ljudski umjetnik može prekršiti pravila kompozicije ili stvoriti potpuno novi umjetnički pokret, što je malo vjerovatno da će AI učiniti bez ljudskog vodstva.

Saradnja ili konkurencija?

Umjesto da vide AI kao konkurenta ljudskoj kreativnosti, mnogi umjetnici i kreatori je prihvaćaju kao alat. Muzičari koriste ritmove generisane vještačkom inteligencijom kao inspiraciju, dok slikari koriste koncepte generisane vještačkom inteligencijom kao polaznu tačku za svoj rad. Pisci koriste umjetnu inteligenciju kako bi prevladali blokadu pisca, pomažući im da osmisle ideje i poboljšaju svoju prozu.

Zapravo, umjetna inteligencija bi mogla pomoći u proširenju ljudske kreativnosti umjesto da je zamijeni. Automatizacijom zadataka koji se ponavljaju, AI omogućava kreatorima da se usredsrede na razmišljanje višeg nivoa i emocionalnu dubinu. Budućnost kreativnosti možda nije vezana za AI protiv ljudi, već radije AI i ljudi koji rade zajedno na pomjerenju granica mašte.

